

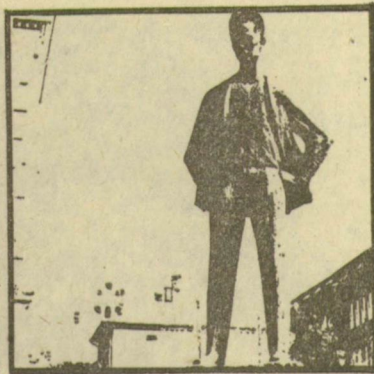
DM

magazin

A FOTOGRAFIKA ARÁNYLAG ÚJONNAN ELTERJEDT MŰFAJ: MINT ELNEVEZÉSE IS JELZI, EGYESÍTI A FOTÓ, TEHÁT A FÉNYKÉP ÉS A GRAFIKA, A RAJZ SAJÁTOSSÁGAIT. FÉNYKÉPFELVÉTELEL KEZDŐDIK, S A VÉGEREDMÉNY AZ, AMIT ITT LÁTHATUNK — SZEGED NÉHÁNY JELLEGZETES KÖZTÉRI SZOBRÁRÓL. SZÁVAY ISTVÁN FOTOGRAFIKA-SOROZATA EGYÜTTAL TEHÁT SZOBORCSARNOK IS.

MAKRISZ AGAMEMNON

SELLO

VARGHA IMRE

JÓZSEF ATTILA

Szurcsik János

Síró Öregasszony

Simai
Mihály

VERS

történe lehetetlen
útonálló fallal magánnyal
kékzöld arccal a virágok havában
még egyszer gyerekké mosdani

történe lehetetlen
se kint se bent mint ez a forgóajtó
de élet és halál mezsgyéjén is
örvénybe-kürtölt hangon is
énekelni

IV

Verdes a madár Fölzuhan
az égre Ide szeretné azt a fészket
Az ív legmélyére Az azúr-
szurdok foszló fehér cserjéi közé

De tudja mint minden pillanat
ez is megtarthatatlan
hogy a szivárvány is — vissza a földre
ahol a hűség és halál gyűrűit
véres lábára kalapálták

ALTATÓ

csönd füle baglyastól
csiribari galambtoll
három hőc-hőc csiriburi
búbókolj már kiskukori

csönd füle maci mancsa
bónyás baba kacsamacska
huss mese tíju-tíki
ti-ti-tyu ti-ti-tyu ti-ti

Csanády
János

EGYIRÁNYÚ KÖZLEKEDÉS

A nagyobb szavak puffadtan heverték szerteszét — akár több napos hullák a sivatagban, a karavánutak mentén. A nagyobb szavak és a már régebben elhullottak, melyekről a húst is lerágták már a hőség, a homokvihár, a dögkeselyűk csapata: csontvázukkal is elfeledetten simultak a nyári szaharába.

— Apokaliptikus — mondta volna Dagadtfüllű még az elején, betonerkélyéről a kettős út fölé kihajolva. Hadoszlopok közelednek, zúgnak el alattuk, maguk mögött eszményi csendet hagyva. Beszakadt hidak, kidőlt oszlopok, néhány tehetetlenül vonagló páncélos az árokszélen. Eszményi csend — majd később, esetleg napok múltán távoli csatazaj. Csatazaj! Nagy kezdőbetűkkel! Szép, nagy szavakkal!

Kezdetben hajlamos volt még a patetikus megközelítésre. „Fölkapom ezt a szüntelen dübörgést, hatalmas, lila-bélű szilvásgombócá gyúrom, s pirított morzsával megtetézve — lenyelem! — Magambagyűrűm! — így érezte.

Később csökkent az építkezés irama. Más utakra terelődtek a konvojok. S időnként, amikor elhúzták a betonloggijára néző, üveg-falnak is beillő ablak sárga fűgönyvét; egy-egy új, tizemeletes ház tűnt szemébe, égbőlökve a tetőn — lépcsőházaként — sorakozó tv-antennáit. Lassanként egész csapat emelkedett belőlük a déli látóhatáron: olyan egyformán, mintha egymást szülték volna. Aztán az éjszakák — kísérteties nappalokká váltak. Áradat indult — s az álom óráiban. Ezek voltak a fekete nappalok. Emlegették ugyan néha egymásnak: Rómában sem volt nagyobb zaj, szombat délután és vasárnap este a Villa Chigi árnyas dombokra épült lakónegyvednek erkélyein. Mely alatt hét végén — és egész héten át — százezer gépkocsi áramlott, a főközlekedési út kereszteződésénél megtorpanva — a tengerpartra.

Igen, ez amolyan színes kis mentőbolyának elment — ideig-óráig. De míg ott vendégek — turisták voltak; itt a sajátjukban laknak. Hát a nagy szavak pártosa lassan kikopott, tisztára kivezetett a betonsivatagban.

Egyébként belülről otthonos volt. Feketére lakkozott vastartókon keskeny lépcők; épp-hogy csak megtámaszkodott rajtuk a sok könyv. Kétoldalt, a falak hosszában. Kedves, maguk-fabrikálta, raffiabúrák álló- és függőlámpa. Kis kávézóasztal, vaslábakon. Különböző székek. Egy keskeny heverő. Nem lehetett a falnak támaszkodni, mert apró lábai — alattomosan csúszva — azonnal megindultak a sima parketton. Amíg csak a fal melletti részen egy félbeszabott

léc le nem süllyedt néhány hüvelyknyivel. Attól kezdve — nagy zökkenéssel, s megnyugvó sóhajt kiváltva — akadt meg a dikó lába ebben a természetes üregben.

A másik szobában, a hasonló priccsel egyvonalban, az ágyne-műs fonottkosár mellett, éppen elfért a gyermekágy. Színes polcokat építettek a konyhafelőli sarokba; ezek szépen elfedték azt a két vastag csővezetékét is, amely az emeletet hosszában futott át a szobán. A polcokon gyermekjátékok, varróholmik heverték. Meséskönyvek, amelyek időnként tarka lepkéket, csodamalackákat, a legkisebb fiú történeteit bocsátották az Apokalipszisbe.

A nagy szavak rég elhagyták őket is. Szigorú világban, kegyetlen erők ellenében győzelmeskedett a kis pásztorfiú. Személyautók kezdtek sorakozni a hátsó front felől, közvetlenül az épület alá húzott parkolóhelyeken. Rajtuk túl sorjázta a parkosított gyermekjátékszerek. Ezeket is autótak szegélyezték. Fűnyírógépek pufogtak már az első tavaszon, éjjel-nappal. Motorkerékpárok ékelődtek az autók közt sötétlő, tenyérnyi aszfaltokra. Szüntelenül javították őket. A másik oldalon — ahol eddig észre sem lehetett venni, hogy nem egy, de füves köztessel elválasztva, két aszfaltsáv alkotja a sugárutat, most megindultak az autóbuszok is. Napközben egyenletesen — öt-tíz percenként — vált ki jellegzetes daráló robajuk az Apokalipsziszból. Hajnali öt, és este tizenegy óra volt az ő idejük. A dőmperek szakaszosan vonultak fel, de akkor éjjel-nappal egyfolytában. Azok viszont — a luxuskocsiktól a furgonokon át a tíztonnás teherautókig — akik bekötő útnak használták ezt az irányt; nyaklő nélkül lovagolták meg, százsz tempóban, hűstonnás légörvényeket kavarva.

Időnként ágyúdőrejszerű robbanások jelezték, hogy a keresztelés előtti szakaszon lassítva, valaki „szórazdik” is: leveszi a gyújtást, hogy aztán ismét fordítva egyet a slusszkulcsra, a benzingőzzel tömött kipufogódob ékes robbanással lepje meg a környékbelleket. A nagyobb szoba ékessége ezzel szemben az íróasztal mellé állított, mennyezeti erő vadcitromfa volt. A hatalmas deszka-dézsától alig nyílt az erkélyajtó —, de szép kékre festették, s mindennap lavórnyi vizet nyelt el. Nevezetes napot örökölt ez a fa. Nagyapa ültetett el nyers citrommagot, nyugdíjbavonulása emlékére, harminc évvel ezelőtt. Ott állt ágya mellett akkor is, mikor

nagybeteg volt. És 94 éves. Nekik: egyetlen családi örökségük. Apró leveleit sorra ledobta: már úgy látszott, belepusztul a helyváltoztatásba, amikor néhány hét alatt tenyérnyi, friss leveleket hajtott. És valódi citromillattal örvendeztetette meg őket. A következő tavaszon egyik ága olyan merészen tört felfelé, hogy elérte a 2,54 méter magas mennyezetet. Itt hetekig állt, gondolkodott, néhány hajtása a csúson el is sorvadt. Egyre nagyobb izgalommal lesték: mit fog cselekedni? Aztán — újabb apró levelekkel tapogatózva, önmagát egyre hosszabbítva az ablaküveg felé indult. Súlyos levelei később kissé meghajlították, s ma már az üveg közelében nyújtóz-kodik — több fény után.

De ekkor már abbahagyták a számolást. Az egyirányú közlekedés az út másik sávjának belépésével megszűnt. Mintegy száz méterrel beljebb, a bontást-elkerült, régi kis utcácskák szomszédságában egy újabb, harmadik sávot terítettek le az aszfaltozók. Ez azonban hosszú ideig elhagyatott volt. Szegélyeit benőtte a gaz, a dudva. Aztán, a harmadik tavaszon gépek vonultak fel, építőanyaggal. Próbaúrásba kezdtek néhány helyen, talajmintákat vettek. Majd ásní kezdtek a hatalmas gödröket. (Itt is házak lesznek hát!) — sóhajtották fel odabenn. Füstbement a szép álom: hátha megfedelkeznek erről a három — futballpályányi szabad területről, vagy parkosítják, vagy adná az ég! — uszodát, strandot építenek rajta!

Lent, mintegy ötméteres sávon, közvetlenül az ablakok alatt éjjel-nappal dolgoztak a fűnyírógépek. A másik oldalon, a parkolóhelyeken motorokat és autótak javítottak szüntelenül. Mellettük, a játszótéren állandóan kaszabolták a gépek a kiégett, sárga fűszönyeget. De ekkor már rég nem számolták a „sávokat”. A nagyobb és kisebb szavak puffadtan heverték szerteszét a betonsivatag útszegélyein. Az egy-szeregy szép, szimmetrikus táblázata is — mint a huzattól becsapott üvegajtó — darabokra tört. Szanaszét szám és rím-szilánkok heverték. Alig győzték összeszerni őket. Az utca tele volt a csend szilánkaival; eltakarításukat még a Köztisztasági Hivatal, ultramodern, nyugati gyártmányú szemetesautói sem győzték. Ez azonban már nem zavarta őket. Egészen kicsi, ősi szótágok apró, fényes hangyái futkostak agyukban, bőrükön, és hangyabolyt építettek fülük üregeiben.

Cselekedtek hát. Minden mozdítható értéküket pénzzé téve, lemezjátszó, hangtomezeket vásároltak. Bach és Vivaldi varázsszövegén merültek el a régi századokban; súlyos és könnyű csipkével áttört barokk függönyöket húztak maguk köré. És néha még ma is, felszálló, zöld buborék jelzi, hogy lent, a tengermélyben, moccan valami titokzatos élet.

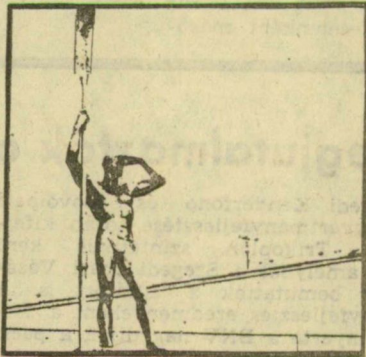
MÁTRAI LAJOS

TISZA LAJOS

MARGÓ EDE

DANKÓ PISTA

TAPAI ANTAL

EVEZŐS

SEGESDI GYÖRGY JUHÁSZ GYULA

KOBÁRÁNY A XII. SZÁZADBÓL